

Buda kegyhelyei az idegenforgalom szolgálatában

Írta: Eperjessy István dr.

I.

Buda jövő felvirágzásának alapjával — gyógyfürdőt, — gyönyörű fekvését és — történelmi emlékeit jelölte meg Tausz Béla dr. a *Budai Napló* ezredik számában „Három pont” című cikkében.

Kétségtelen, hogy ez a három tényező meg van Budán és ezek fogják Budát nagygyá tenni, azonban van még Budának ezenfelül más hatalmas értéke is, ami a város fejlődését nagyban előmozdíthatja, — amit csak kevesen ismernek, — ez

Budának és közvetlen környékének kegyhelyei.

Máriazellt, Lourdest stb.-t kegyhelye tette nagygyá, a külföld száz-ezrei keresik fel évente, amelyek közt a magyarok nem kis számmal szerepelnek akkor, amikor Budán nem kisebb jelentőségű kegyhelyek vannak, amelyek azonban a feledés homályába merültek.

Előttem van Paulovits Sándor dr.-nak, a jeruzsálemi Szent-sír rend lovagjának „Magyarország kegyhelyei és azok esodái” című munkája, amelyben 32 kegyhelyről tesz Magyarországon említést, ezek közül hét Budán, illetve annak közvetlen környékén van és pedig:

1. budavári Boldogasszony szobra,
2. budakeszi máriamacki Boldogasszony-kép,

3. krisztinavárosi Boldogasszony-kép,
  4. Magyarország Nagyasszonyának Sziklatemploma Budán,
  5. Máriaremete,
  6. Obuda és
  7. Szent Jobb-kéz a budai Várban.
- Ezeken kívül mint 8-ik kegyhely szerepel Obudán, a Kiscelli kolostor.

E kegyhelyekről Paulovits Sándor dr. munkájában a következőket írja:

„Budavár Boldogasszony-szobra”

„...Van itt a Várban, a Szűz Mária mennybemeneteléről elnevezett Boldogasszony-templomban, — amelyet közönségesen Mátyás-templomnak nevezünk — egy életnagyságúnál nagyobb Mária-szobor, amelynek igen érdekes története maradt fenn.

Ezt a szobrot a hagyomány szerint egy egyszerű pásztorfiú faragta az álmában látott Szűzanya alakjára;

már jóval a török hódoltság előtt, tehát a 15. század elején, helyén állott és a budai hívek között nagy tiszteletnek örvendett. Mikor a törökök megszállták Budát, a Várnak olyan basa lett a parancsnoka, aki azelőtt keresztény volt s nagyon jól ismerte a szép szobor jelentőségét. Meghagyta tehát a janisároknak, akik a templomba lovaikat bekötötték, hogy a szoborműre nagyon vigyázzanak, mert ha annak baja esnék, a törököknek ki kell takarodniok Buda várából. Mindazonáltal nem bízván katonáiban,

a szobor elé, mely most a Jézus Szent Szíve oltár felett áll, félkörű kőfalat húzattak

úgyhogy a szobor másfél évszázadon át el volt rejtve az emberek szeme elől.

Mikor a török uralom már vége felé járt, éjjelenként gyakran dobzóval és tárogatóval kísért nagy zenét hallottak a törökök a várbeli Zsigmond-kápolnából, mely most Szent István templomnak nevezetik. Történetesen két szerzetes érkezett akkor a Várba. A török parancsnok meghagyta nekik, hogy éjjelen át a templom belsejébe zárkozzanak, megtudandó, hogy ők is hallják-e a csodálatos zenei hangokat. A két szerzetes megfelelt a parancsnak és buzgó imádkozás közben várta az eseményeket. Úgy tetszett nekik, hogy hirtelen fegyveres férfiú jelent meg előttük mint valami látomás, két más férfiú társaságában.

A fegyveres így szólt:

— Testvéreim, ne féljete! Én István magyar király vagyok. Már régen könyörögtem az Istenhez, hogy Buda városát adja vissza a magyaroknak. És éppen akkor, amikor először hangzott fel a dobzó és tárogató által kísért zene, közölte velem Isten azt a nagy kegyelmet, hogy kérésemet meghallgatta. Többször is megisméltődött később ez a zene, mert nagy volt az én örömöm. Menjete el és ne szóljatok erről.

Másnap a szerzetesek bejelentették, hogy zenét nem hallottak. Azonban siettek látomásukat a lengyel királynak tudomására hozni. Még abban az évben, 1686-ban bekövetkezett Budavár visszavétele, ami újabb csodálatos eseménnyel volt egybekötve. Amikor ugyanis az ostromló csapatok

zeptember 2-án tűzgolyók áradatával borították el a Várat, olyan hatalmas földrengést idéztek elő, hogy az épületek meginogtak és

a Boldogságos Szűz szobra előtt emelt fal leomlott.

A várfalakon betörő keresztény csapatok tehát a templomban meglepetve pillantották meg a Szűzanya gyönyörű szobrát és boldogan adtak hálát sikeres közbenjárásáért. Innen ered a várbeli Nagyboldogasszony-templom szépséges Mária-szobrának különös jelentősége.”

Ma, amikor Trianon Magyarország kétharmad részét idegen járom alá juttatta, a vidék minden részéről a magyarok ezreinek kellene szeptember 2-án, Budavár visszavételének napján vagy az azt követő vasárnapon e helyre zarándokolni és hálát adni az Istennek, hogy Budavára a töröktől felszabadult és kérni a Mindenhatót azon a helyen, ahol Szent István király a Budavárának a töröktől való felszabadulását a magyaroknak tudomására adta, hogy legyen támaszuk most is Nagy-Magyarország visszaállításában.

A várbeli Boldogasszony-templom és a Zsigmond-kápolna kell, hogy minden magyar búcsújáráhelye legyen!

Máriamakk

Bár nem Budapest területén, hanem a fővárosi erdő szélén Budapest környékének egyik legszebb helyén, erdőktől csaknem övezve fekszik egyik már-már teljesen feledésbe ment búcsújáráhely. Máriamakk.

Ezen búcsújáráhely keletkezéséről Paulovits Sándor dr. a következőket írja:

„A Zichy-grófok tulajdonát képező budakeszi erdőn keresztül igyekezett 1731. május 9-én többedmagával Traub János munkáslegény, amikor az egyik útmenti tölgyfán egyszerre a keresztrefeszített Údvözítőt látta, lábainál a fájdalmas Szűzanyával és ezért kalapját áhítattal többször megemelte a látomány előtt. E jelenés többször is megisméltődött ugyanazon fánál, azért valahányszor arra haladt, kalapját a fa előtt többször megemelte, ami miatt társai, — akik semmit sem láttak, — kigúnyolták Traubot. Hogy tehát elejét vegye a gúnyolódásnak, ezen látomásának egyszerű papírképet függesztette a fára, hogy azt higgyék az emberek ez előtt emel kalapot. A következő évben súlyos betegség érte Traubot aki ekkor fogadalmat tett, hogy: Boldogságos Szűz közbenjárásáért felépül, hálából egy díszesebb olajfés tésű képet helyez a fára. Traub pá nap alatt esodálatosan és tökéletesen felgyógyult, jöllehet ebben már senki sem bízott. Ekkor első dolga volt, hogy Budára siessen és fogadalmát beváltsa, ahol egy Falkoner nevű festőnél két forintért egy olajjal festett Mária-képet vásárolt...

A budakeszi szép erdő ezen részét, ahol a kép a tölgyfán függött, „Maria ad Quereum”, Máriamakknak nevezik. A hely iránt napról-napra növekedő érdeklődés és a közelebbiről, távolabbról megindult búcsújárások indították Zichy Miklóst és nejét arra, hogy a képet megfelelő környezetbe állítsák és a képhez za-

rándokló hivek lelkiismeretéről is gondoskodjanak. Kápolnát, később templomot építettek s ugyanakkor létesítették a keresztes barátok kolostorát is. E barátok a Szentháromság tiszteletére Franciaországban alakult trinitárius rend tagjai voltak és magyarul azért nevezték keresztes barátoknak, mert fehér ruhájukon vörös és kék keresztet viseltek. *Koller Ignác* veszprémi püspök a templomot mintegy 15.000 *zarándok* jelenlétében 1768-ban nagy ünnepélyességgel felszentelte s a csodálatos tölgyfát és a Mária-képet abban elhelyezte. A templom és a zárda azonban nem sokkalig örvendhetek hirnevüknek, dacára annak, hogy rövid időn belül több mint ötven *csodás gyógyulás* történt, amelyeket tanuk és hiteles okmányok bizonyítanak és dacára annak, hogy a csodás gyógyulások emlékére a hálából felajánlott emléképek és ezüst tárgyak száma több mint százra emelkedett. II. József császár ugyanis a trinitárius rendet is eltörölte, a templomot lezáratta, mely ezután pusztulásnak indult. A templom azóta meredező rom, de a régi sekrestye és a zárda némely helyisége ma is használható állapotban van. Áll még az eredeti kis kápolna is, mely még a templom előtt épült. VI. Pius pápa 1778-ban teljes bűnsút engedélyezett a kegyhely számára. Újabban mozgalom indult meg oly irányban, hogy a budakeszi plébánia-templomban őrzött csodálatos tölgyfa a rajtafüggő képpel együtt visszakerüljön eredeti helyére. A mozgalom élén Miller József jelenlegi prépostplébános áll, aki páratlan agilitással és fáradhatatlan buzga-

lammal igyekszik Máriamakk eredeti kegyhelyének visszaállítására.”

Az új fővárosi törvény a máriamakki erdőt, amely a főváros tulajdonát képezte, de közigazgatásilag Budakeszi községhez tartozott, teljesen a fővároshoz csatolta, úgyhogy a gyönyörű fekvésű templomromot mindössze egy keskeny út választja el a fővárosi erdőtől.

Tudomásom szerint a templomrom, a kápolna és a kolostor még ma is magántulajdont képez.

Kívánatos lenne, ha ezen területet, akár a hivek áldozatkészségéből begyűlt adományokból megvennék vagy akár Budakeszi község, akár a főváros szerezné meg.

Úgy a fővárosnak, mint Budakeszi községnek az ideseregülő búcsújárók ezreinek idegenforgalma miatt érdekében fekszik, hogy Miller József prépost-plébánosnak ezen mozgalmát támogassa és akár a templomrom mellett közvetlenül, akár a tőle néhány lépésnyire levő fővárosi erdőben véleményem szerint a felvidéki fatemplomok mintájára egy egyszerűbb fatemplomot építtessen. Ez a fatemplom és az azt környező erdő és hegyvidék örökké emlékeztetni fogja az azt felkeresőket az elszakított Felvidékre és elszakított véreinkre.

Ez a templom alkalmat nyújtana arra, hogy a kirándulók ne legyenek kénytelenek vasárnapokon a megszokott szentmiséjüket elmulasztani, hanem a főváros egyik legszebb helyén erdők és bergek közt, búcsújáróhelyen hallgathassanak szentmisét.

— Folytatása következik. —